

Cseke Gábor

Elveszett birtokok

Versek

Irodalmi Könyvkiadó
Bukarest
1969

TARTALOM

Hőség

ERŐ-JÁTÉK
SZITOK, IMA
MA IS...
TÍZ ÉV
HŐSÉG
HANGYA-SEREGEM
VALAMI ÁLLJON
CSILLAGESŐ
PORSZEMEK JÁTSZADOZÁSA
SZÁLLJATOK

Didergő

CSEVEG A BÁNYAVÍZ
TÖBB NAPJA
ŐSZI IDÉNY
KÖD NYELI...
KÁPRÁZAT
TANYA
CSEND VAN
MÉG PÁSZTOR...
FÉLIG ITTASAN
LEVELEK A BRIGÁDBÓL
DIDERGŐ
A DOMBON ÁT
ZÖLD BÁNAT
ELVESZETT BIRTOKOK

Kórházi kartotékok

VALAMI BAJ VAN
PIHENJ HÁT, OSTOBA...
ÉLNI KELL
AZ EMBERISÉG TENYERÉN
HÚSBÓL S VÉRBŐL

Törvény szerint

DADOGJAM EL
MEZTELEN KARD
VONZ ÉS TASZÍT
BÉKLYÓS LÓ
NÉHA CSODÁLLAK...
EZERÉVNYI MAGASBAN
LÉGKÖRI ZAVAROK
HA
TÖRVÉNY SZERINT
KÖRTÁNC

Tünetező

ÉVSZAKOK
FEJFÁJÓS
TORKOS MAGÁNY
KERINGŐ
LIDÉRCLÁNG
GONDOZÓ
VIGYÁZÓ
SUHINTÓ
SZORONGÓ
ZÖTYÖG
TÜNETEZŐ

Távolságok

MANZÁRD
TÁVOLSÁG-1
TÁVOLSÁG-2
TÁVOLSÁG-3
TÁVOLSÁG-4
TÁVOLSÁG-5
TÁVOLSÁG-6
TÁVOLSÁG-7
NYOLCAS VÁGÁNY
ARANYMÍVŰ PAGODÁK
ÖT ÓRA, HAJNAL
SZÁMADÓ JUHÁSZOM

Konok és férfias líra, kifejezéseiben és elhallgatásaiban titkokat sejtető és szerény. Cseke a helytállás költője. Nem idealizál, nem fest elbűvölő környezeteket és tájakat: azt boncolja, ami nyers, súlyos vagy köznapi. Még a természetben is a szigorú tények elemzőjének mutatkozik, egy tudós fanyar tárgyilagosságával.

Leglényegesebb tulajdonsága az elemzés, mintha lírai tanulmányokat írna. A tárgyat egy szövegtan-tudós kemény tárgyilagosságával figyeli, és ugyanilyen tárgyilagossággal vall saját érzelmeiről.

„Lírikus tanulmányíró” - mondhatnánk, ha a kifejezés nem tartalmazna valami groteszk megbélyegzést. Ez a megbélyegzés ugyanis igaztalan, mert Cseke lírája nem nehézkes, nem hosszadalmas, nem vész el a részletekben. Érdekes és nagy távlatot ígérő költészet ez.

*(A könyv szerkesztője Bajor Andor, ő fogalmazta a fenti fülszöveget is.
A borítólapon Cseh Gusztáv munkája.)*

Hőség

ERŐ-JÁTÉK

Hazafelé
a patakparton
– ösvény tekereg alám
kitartón.

Néha megcsobban,
erőt játszik
– nádasom lusta vízben
ázik.

Bomló bugái
szelet nyálnak
– bólogatnak délnek,
nyugatnak,
s ha észak vagy kelet
parancsol
– amerre szél fú,
arra pancsol.

Ha kell, a vízbe dől
egészen
– feküdj csak mellé,
próbaképpen!

Gyökeret vet
otromba lábad,
s majd karcsú lesz
– figyeld a nádat!

Végtelen víz
csiklandja talpad,
elégedett a nádas
– hallgat.

Néha megsuhan,
erőt játszik
– öklendezve futok
a fáig

hazafelé,
a patakparton...
ösvény tekereg alám
kitartón.

SZITOK, IMA

Silányat gajdol ez a föld,
mi se jobbat.

Kutya is azt ugatja, ami van,
éjjel a holdat,

nappal sovány nyulat úz,
talán eléri.

Friss levél nyílogat a fán,
lehull a régi.

Nyomukban a szorongás
belevacog a versbe,

gyomlálgatja lengő hajunk,
s festi deresre.

Köd száll fel a kukoricásból
– szitok? ima? –

töményen gondol így a szeszre,
akinek nincs mit innia.

MA IS...

Ma is kántálnak katonáink –
verik az utat,
s dalolnak.

Verik az utat,
úton a port,
füvön a deret,
s gyakorolnak.

Verik a havat,
s ha van,
a szőke sarat,
dideregve a sorba szorulnak.

Ablakunk alatt vonulnak éppen,
így hallom őket, félig ébren,
verik,
verik álmom mezejét,
s a katáng szirmai hullnak.

TÍZ ÉV

Tíz évvel
az ember mit ért?

Még azt sem
tudja, mennyiért

szórja el,
fecseljen a mohó világnak?

Miért?
– szívére hull a bánat,

agyára –
ködként – öröm száll,

kavargó
iszap s ökörnyal,

mindenki hatalmas, derék,
megijeszti egy lendkerék,

s jó robot
ez a tudatlan

bámulat,
ám – visszahozhatatlan.

Tíz évvel
az ember az erdőt csodálja.

Tíz év múlik,
s a fákat kivágja.

HŐSÉG

Olvadt égen
madár úszik –
egyedül, ostobán.

Bágyadt puli magába búvik
ott künn,
az esztenán.

A dinnyecsősz elalszik,
bevonta puffatag
fejét a napról,

macskánk korán indul vadászni,
– reggeli hatkor.

Bolond idő nyilaz
nyakunkra,
pállott katlan a város...
Tengek előre, hátra.

Lendülő szelet álmodik
ki-ki a saját
homlokára.

Tikkadt világ
– akár a szomjú földön,
nő, csak nő a repedés bennünk,
s vagyunk –
pattanók, kemények.

Ilyenek lehettek a bozontos,
vakarózó, hajdani
szegénylegények.

HANGYA-SERESEM

Valami nyomaszt, már
hetek óta –
bennem
köd gomolyog,
völgyeim kitölti,
a készülődő füstöt visszanyomja,
riadt vagyok.

Vágyam:
a föld, mely bizton elaltat,
elhordoz,
amíg élek,
végtelen mezőkről álmodom,
dombon kószálok,
hogyma
félek.

Elég szorongás moccan,
s szétrajzik,
szívemből indulnak hajnalonként,
járják a hangyák útjait,
szabályosan,
kimérten,
s ha ágyba fekszem,
dolguk végezten
ülnek el ők is,
szépen.

Különben: tudom,
mi lesz holnap.
Szeplőtlen ég, varázssal.
De addig?
– meg kell küzdenem
minden nagyszájú
nyavalyással.

Aludjunk.
Hisz az élet
lépett ma is egy mozdulásnyit,
szívem barlangja
egyre szűkül,
hangya-seregem csöndben ásít.

VALAMI ÁLLJON

Ízekre szedve,
színesen,
bénán
a nagy daru
hetek óta fekszik a sárban –
már-már úgy tetszik,
elfelejtem
ebben a pompás olvadásban.

Csak egy gép,
hallom máris,
s kész a fintor:
végezd a dolgod, hadd heverjen!

Megfogadom,
ám ordít a hiány
– valami álljon azon a helyen,

mely moco­rog,
csönget, zsibong,
fordul, feszül, kínlódik, lüktet.
Valami, ami tesz is valamit,
meginti langy szívünket.

CSILLAGESŐ

1

Verőjét lengeti,
kovács az úr –
szikrákat nyög a ráf,
csillagesőt.

A napot azonnal leszakítják,
mint érett almát
– roskatag, hajló ágáról a fénynek.
„Forduljunk délnek!”

Verik a dobót.
Dombról a hang lesiklik,
párnás ülepét tépi a kökény.

„Fi-gye-lem!
Mindenkinek...”

Topog a szó fülek küszöbén,
tehén tőgyében langyos tej alszik,
vasvilla billen,
rőt kapa totyog,
tollas libáim levegőben úsznak,
szél jár a porral,
s benne – lábnyomok.

„Aki rokkant,
aki nem ép,
s már semmiképp sem foghatja
a kapa nyelét,
a világtalan,
a süket és a néma,
meg aki arra jogosult,
pecsétet kérvényt adjon be még ma...”

Tataram, tataram,
az éjszaka hideg,
szalmába süppednek a testek,
a pille-remény ellibeg.

Tataram, tataram,
számolnak az ujjak,
süldőt tapogatnak,
díszpárnára hullnak.

Reumás térdei
roggyannak –
Tóth Feri
ereszkedik a dombról, lassan lépeget,
ujjai gyűrnek,
bogosan
motozzák a maszatos, gépelt
szöveget.

2

Három napja nem evett –
a körorvos bendője
korog.
Megvizsgált ötszáz beteget
– szidja ötszáz torok,
kertjében a dáliákat
rokkant-kedvükben letaposták az emberek...

Kendőzetlen a nyomorúság,
riszálja magát:
NÉZZETEK!
ez vagyok én,
csupa-sajnos és csupa-fájás,
kezemben nem fér meg a munka,

szemem hályogos,
rossz a szállás,
reggeltől estig reszket az öreg,
bolond szegény,
ez szélütött,
benne az ördög lakozik,
tegnapelőtt is vért köpött...

Dokink füstöl,
áll a borostás,
jajongjatok, kérvényezők...
Ha lehetne,
megindulnának
dombokról is a temetők.

Üzlet az üzletet köti,
kórság a kórságot dagasztja,
susog a falu
– jár a szél,
gacsos bükkfát hasít a gazda.

3

Megszámláltattak a zengő sokaságok.
És könnyűnek találtattak mindahányan.
Öten nem kérvényeztek
– s kaptak,
akik otthon maradtak,
mert jártányi erejük alig volt,
s onnan, a dombról
Tóth Feri
a dobot nekik már
hiába veri.

S tüdejét bár köpje ki!
– hűlő ujjak matatnak,
lángok a fádba kapnak,
torkos kutyák harapnak
– akik nem kértek,
kapnak.

Ballagó kerekén gördül
az élet,
megnyomja a lágy heverőt.

Verőjét lengeti,
kovács az úr –
szikrákat nyög a ráf,
csillagesőt.

PORSZEMEK JÁTSZADOZÁSA

Millió
s isten tudja hány
apró világ kering
 pamacsnyi por libeg,
 mokány szekér habarta,
 dülöngél a kerék,
 s a gazda rajta

és mindenik világ
izzadt
kezemre ül,
a nap lesüt reánk
 míg botorkál a ló,
 a tengely is nyikordul,
 elvánszorog az út,
 s a táj kifordul

mosolygó fényesség,
tenyerem terhe
táncolva érik,
s az élet oly falánk!...
 terül a széna, illatozik már
 mokány szekér felett az este,
 jó sátor ez, és elterül
 alatta ember, állat teste

millió s
isten tudja hány
világ néz csillagot magának
 majszol a ló, gazdája égre bámul,
 az ott lehullt, a másik biztosabb,
 a porszemek elültek, álmuk csupa játék,
 s csak én hiszem, hogy boldogak

az ott lehullt,
és jobbat nem találunk.

SZÁLLJATOK

Az érett tököt megcsípte a reggel,
s nyálkásra nyalta a kukoricást
– már teli vagyunk félelemmel.

A nap szekere cammog, ravasz kátyúba zökken,
hullnak az álmos méhek, lomha bogarak
– még itt lézengünk, szélütötten.

Szánalom-ősz köde lapul a földön,
hiába kacsingat pár kacér virág
– ne hagyd, hogy a bánat kitöltsön!

Szelíd vagyok, s a jószág sose szépít.
Míg harap a reggel, romló fogam vacog.
Agyam tüzel, s a láz is megerősít.

Hát szálljatok!

Didergő

CSEVEG A BÁNYAVÍZ

Elomlás előtt:

– megfeszülök,
s a végső szót leintem,
hallgat reám a vér,
segít
gerincem,
akár – támfa lehetnék,
ha akarnátok,
ha kellenék,
cseveg a bányavíz,
leszalad
oldalamon,
nehéz a boltozat,
erős a fogadalom,

hisz
úgyis beállok,
hiába óvnak sújtó
tanácsok!

Döng a kusza folyosó,
nem vagyok első,
nem is utolsó,
s libeg a fény.

TÖBB NAPJA

Több napja lesem,
honnan jön a hó majd
– a szurkos sövények állnak.

S merről támad a szél?
– hogy fűthessen, az élet
kivágja mind a fákat.

A dombok púpja tompán gőzölög, ropog az utak csontja is,
miért üvölt a fájdalom, mikor mondhatná halkan is?

Elrendeződik minden,
söpörj csak, hídra szálló,
vonító, kék huzat –

szurkos sövények állnak,
s fagyott markába fú
a ténfergő tudat.

ŐSZI IDÉNY

Újsághasábról vigyorog rám a messzi város –
ma éppen sáros a falu, a posta előtt falábbal járunk,
fontolgatja az eső: hulljon még, avagy úszna tovább
Erdély agyagos szíve felé, hulló gyümölcsöt rejtő őszi füvekre,
kutak köldökére, juhok gubancos gyapjára,
e sikamlós földre, elrontani borát,
reményét, mákonyát... A messzi város betűi
zsírosan fémlenek, beragad egy-egy idehülyített autó,
víz csurog hajamról, itt élek már hetek óta,
vár jóforma szobám, rideg ágyam, iránytűm bolond tánca riaszt,
őszi idény, megindul a vadászat, lábam sárba merül,
gondolatom ágak közt hintál, nadrágja hasad,
tekergő szellem, ki félceli össze a rést?

KÖD NYELI...

Köd nyeli hangom,
torkom harapja,
nedves szőttese kiterítve a dombon,
véznára komorult fák között

juh kószál még
nyálkás fűvén a kertnek,
sáros a bátoni út,
de még sárosabb a Kertmeg,
hol reggelenként nagy garral
dohogni kezd
a falu szíve
– a malom,
siváran leng a harang,
hevít két deci unalom-
űző, fanyar pálinka,
a nyár mocorog
gyomromban,
beleimben

repíts el, ó, tudós utálat,
végy szárnyaidra,
innen részeg dana fakad föl,
s zenés disznótor, a ház
ajtaja lóg,
tódul a füst kifelé,
tömött libákat úsztat a kényszerű patak

szólnék,
s a köd belenyelvel,
torkomba nyal, hogy köpködöm a földet,
mely ringat,
szalonnát-enni ád,
de kérj csak többet!

Járom az őszi határt,
vadkan inal,
előttem csörtet.

KÁPRÁZAT

Dani barátom józanul
veri az ösvényt,
szóttlanul
leng két keze
– páros kalapács,
farán a nadrág
megfeszül,
bírja a mászást, emberül.

Fegyverünk – kiváló,
töltényünk elég,
bodroz a völgy is,
vacsoraszagot,
leng lusta este,
a domború
ég
s Dani barátom mögött baktatok.
Nincs rendjén valami?
ma a világgal
történt egy s más
– mi már nem élünk?
összefonódni látom a fákat,
hallom locsogni a vérünk,
érezem, a föld
belereng,
pedig – rugókon járva lépünk,
Dani barátom elmereng,
s fogát
piszkálja,
amint felérünk.

Fegyverünk – kiváló,
vadlesen
nem is kell jobb –
már csattan a závár,
fűbe huppanó alma
a földünk,
hamvasan ül meg az esti világnál.

Dani barátom józanul
veri az ösvényt,
szótlanul
fújtat, tüdeje ép.
Milyen valóság ez
– ahova lépek,
hová irdatlan medve-talpa lép?

TANYA

Akár egy jó paraszt,
csucsujgat a tanító, moslókra éhes
disznóinak.

Álla sörtébe búvó,
haja a legvadabb vidéki paróka,
melyet ezer év kigondolt.

Az osztály ajtaját
szél nyekergeti, hazabukdácsoltak a gyerekek
guggoló,
tölgydíszes kunyhók felé
iramló ösvényeken.

Akár egy jó paraszt,
a tanító vakaródzik,
néha,
vasárnap –
macskamódra mosdik,
s hétszám falja a zsíros kenyeret.

Szétnéz a vidéken,
kutyája bolhát fogott az ülepén,
odakap,
belevinnyog az alkonyi csöndbe,
hajtásra vár szegény.

Akár egy jó paraszt,
téblából a tanító, szobája s a hegyre kiszórt tanya közt.

A, B, C – kezdi
minden évben újra,
becsíp ilyenkor és
kiöltözött.

Akár egy jó paraszt,
duhajkodik, ha kell,
bambán hunyorog fel, fel az égre,
lába botor...
S míg füledt földszagot
lehel,
csökött álmát ölelve hull a mélybe.

CSEND VAN

Csend van.
Alattunk
a község cipésze ráspolyozza a talpat.
Sánta lábán
néha szökken,
bolha zökken
derekába.

Cinveder vizében ülepszik a salétrom,
bádogtető horpan
udvarló macska nyomán,
házitücsök nyekereg,
a fal
aprókat omlik,
szomszédban az ember
bora mellett
kesereg.

A falu üstjében
port habar
a szél
– felkelt, vidámlik, majd
elalszik újra,
vérmes szemű csóka-tanár
ágyoszélen gunnyaszt
– csizmáját húzza.

Kevés kút egyikében
kutyadögöt találnak,
kihalásznak,
míg hátul a kertben
almát lopnak szőke suhancok.

S a hegyeken túl
észrevétlen lép újra meg újra
a történelem,
járnivaló, vadkannal teli az erdő,
le-leúsznak a malomig
a hangok.

A cukrászdából
kifogyott a kávé,
konyakot iszunk, s diót belezgetünk,
vadászpuskák öbét
vitatjuk,
szülőszobában hersen egy
köldökszinór.

Néma az ól.
Fiam alszik,
asszonyom házifüzeteket javítgat,
piros ceruzája szemembe villan.
Csend van,
írom le, Európában, valahol.

MÉG PÁSZTOR...

Még pásztor a gyermek,
bár vége a nyárnak,
juhai közé búvik, dér elől
– miről álmodik így,
ritka eső ha
szemelget?

Iskola várja – padja üres,
könyvei nedvesen ülnek
a lócán, lábuk lóg,
felettük ásít a táska,
anyja üzen:
– Ne siess!

Lurkó, ne siess, kell a pénz,
majd jön a tél,
aztán tanulhatsz
– pásztor a gyermek, bambán füttyörész,
így köpi szembe
a holnap.

Szavait csúri, hümget
– mint az apja,
berúg majd, s hazafelé – danol,
a lányok combját tapogatja,
és állást keres,
valahol.

Még pásztor a gyermek,
bár hangos a törvény,
AZ ISKOLA KÖTELEZŐ,
nyűg ma a könyv még... akár a juhoknak
– ízetlen az őszi mező.

Füst tekereg, szalonnasütéshez.
Pad vár rá, s az iskola zsong,
miről álmodik így, ritka eső ha szemelget?...

Mert a világ feje
– kong.

FÉLIG ITTASAN

Zúzmara száll a világra,
fehér,
meg nem remegő
bizonyság e tájon,
s a jég is ablakunkra surran,
pattog a bükk s a gyertyán,
két testvér-jó
hasábfa.

E nyugodt látványba a szenny
belebékül –
csúcsos pala és korhadt zsúpfedél,
jön,
topog egyre,
nyulak sarkában jár a tél,
s borom isszák,
csak fogy, kevélyül.

Rádióm reccsen,
ágy mellett langyos lábvíz
löttyen, locsog,
asszonyom főzi már a vacsorát is,
kutyám morog.

Gyermeki lárma gördül-bukik a padlón,
viháncol a vérem,
a vérünk,
mert beléptünk a télbe,
s ha közepére érünk,
szalonna, kolbász füstös íze jár át –
majd éjjelente hó hull,
élni segít a kamra,
kifutom négy falam
s pipázok –

tavasz is jön, de oly bizonytalan,
mint amit félig ittasan
itt magyarázok...

LEVELEK A BRIGÁDBÓL

*Nagyapám emlékére, ki életében
a traktor szónak esküdt ellensége volt*

Első levél

Mostanában a földről álmodom,
városi vagány létemre,
paraszti földről.

A traktorista ágyat áhít,
melyben elnyúlhat
naponta többször.

Hol én gazt látok
– az az útja,
hol füzek állnak
– csak szimpla árnyék.
Fejét a vadzsályákba rejti
– a költőnek mind pusztája játék.

Nekem – érdekes látvány,
neki – bémész népség a magamfajta.
Ilyenkor felébredek,
szívem zakatol
– ő ül rajta.

Második levél

Kiégett masinák árnyékában ülök,
körül olajos fű,
szennyes, fekete,
mintha odvas fogából nagyot
sercintett volna
a mák éjszaka illó szelleme.

Kútvizet ittam
– hűsölök,
a traktorosok odébb, szalonnáznak.
Gőzölgő hegy fölött a pára
– gomolyognak a hőségben
a vágyak.

Vigyázva ringató álmra várnak,
míg átbiccennek két barázdát,
kátyút, útszéli gödröt,
puha zsombékot, árokalját,
s hátul az eke
harsogva fal,
mosdatlan fülükben bolyong egy ének
– nem túl vidám,
nem is búsongó,
unott,
akár a traktor hangja,
s bűg,
mint szobába rekedt dongó.

Harmadik levél

A legénykék, ahogy kinőnek az iskolapadból,
s a lányok csecsét fogdosni kezdik,
rágyújtanak az apjuk előtt,
s egy jó szakmáról álmodoznak.

Az úton port kavar a szomszédék fia,
tülköl, harsogva járja a falut,
villogó fogai közé akácfürtöt csippentett,
hivatalos minden lakodalomba.

Legénykék – újra iskolapadba ülnek,
motorszerelést tanulnak, agrotechnikát,
könnyen pálló ülepük szoktatják a vasnyereghez,
s már nem cicáznak minden lánnyal.

Negyedik levél

„Hallottátok a Józsi esetét?
hetedik határban furikázott,
esett, s eső után a gidres út felázott.
Tudj’isten, az éjszaka merre tekerte kormányrúdját, ivott-e,
apám mondja
– szakadékba zuhant, vaslova agyonnyomta.”

Nyolc arcra ont fényt
nyistergő tűzünk
– jajongó kórok égnek –,
egész brigád.

Kezünk, e furcsa jószág,
tétován mozog,
nyújtóznak egyet lustán mind az ujjak,
hej, mennyi jóra képesek,
s néha ostobán
megvadulnak!

Ötödik levél

Igaz, az ember még hibázik
eleget,
néha – túl sokat.
Vigyázva kell pofozni mégis
szavainkkal
a sorsokat.

Most itt ülök
– a földet szántják,
gyengülő gyomruk összerázzák,
ám – nemsokára elmegyek.
Nyers beszédünk
szívükbe szúrva
mérges fullánkú fegyverek.

E perceket,
míg látjuk egymást,
felőrli a mohó idő.

Boruló ég feszül fölénk,
s körben
– barázdás tengerek.

Utóirat

Nekem a látvány – érdekes,
neki – bémész népség a magamfajta.
Ilyenkor felébredek,
szívem zakatol
– ő ül rajta.

DIDERGŐ

Szurkál pici tűkkel,
s nem melegít hiányod,
könnyen felhűlő combjaid
összezárod.

– Péter bátyó, mi is
didergünk,
te, én, meg a lányod.

A dolgok persze összetettek,
s deríteni lehetne mindent,
isten helyett –
hiába szidja,
előszedni egy kicsi-istent,
s marhatnák gyomrunkat a lángok,
hiszen a pálinkát, ugye,
kifőzték,
s a rengő disznót is leölték,
pompásan nyílnak
lelkünk rétjén a
jégvirágok.

Mondhatnék mást is –
hogy ez így jó,
akár a kényszerű behívó,
mert szép a szelídség,
de hát az éles-
fogú magány megtanít egyre-másra...
– ezért kell hát,
az okulásra?

Hiányzol –
s ha valami hibádzik,
legyen fű avagy
fa
az a másik,
megkeresik egymást, ha jónak
találják s összetartozónak
kapcsos lényük –

a mezőre dér hull,
lázongó némaság a táj,
az erdő fázik, kiabálj,
állathoz kerget állatot a fagy,
messze vagy tőlem most,
ide szaladj,
koronás hajad lobog,
csapongva fészüli
a kristályos valóság...
Sovány cseppenként
gyüldögél
egy parasztkályhányi jóság.

A DOMBON ÁT

Paptöke kókad,
vadalma hull,
a lapi fonnyad,
ördögszekér szikárul.
Péter bá megy a dombon át,
szeme szűk,
szíve tágul.
Lábát nem fogja nyavalya,
amíg remél,
a lépést is kibírja,
szorítja gond,
szorítja föld,
nincs vízjeles papírja.
Péter bá megy a dombon át,
megnyílik erdő,
s nem parancsra
– fogy, fogy az útja,
döng a láb,
nézzük e képet legalább!
Paptöke kókad,
vadalma hull,
ki dombon jár, az itt az úr –
zsebe üres,
füttye hegyes
(vinnyog a föld, törleszkedik)
s a lomha por is rásimul.

ZÖLD BÁNAT

Kovács!

Nem szól a kalapács. –

Mi ez?
kihűlt kemence,
egércsemege –
fűjtató,
a vasak lelkét rozsda nyomja.

Kovács

– a kalapács!

Sarokban szalma
– kotkodács!
A látvány leverő,
szanaszét
heverő
– semmittevés!

Lovamra kell,

ki veri fel?

Diófa szárad,
sír, sután
– körözve leng, és
meglegyint
a tépett szárnyú délután
– erőtllenül, puhán.

Biztos – beteg,

vén volt s keszeg...

Nem csíp fogója
– elpihent,
a munka szép mívű rugója
kuporog most
egy verkliben
– a semmiben.

Mióta már?

Ki vette volna észre...

Nem vette észre
senki sem.
A kalapács
a földön nyugszik,
kovács
– a szerszám nyeliben!

Ők emlékeznek,
milyen volt
– kemény, lesújtó, iszákos, és
hiánya fáj,
mint sarlóélnék
a ravasz repedés.

(Táj
s ember –
sok mindent elfelejt,
ahol hiány,
pár fűmagot
elejt.)

Gyerünk, lovam!
– kínlódik az állat.
Elég kovács van!
már zöldül a bánat.

ELVESZETT BIRTOKOK

Három falu
– kezemben voltak –
elveszett,
ülnek a ködben,
ölük kitárul,
belehullnék,
de ez az élet,
melyet oly silányul éltünk,
kergetett,
lobogó ruhám is
kifakult rég,
hallom az ég
nevetését,
– egyre csúfol,
vigyorgó, mint
egy jó szekér
váraljai alma,
tekei tűz ropog
alattam,
melyen a tél
is
megtörik,
s az erdőre vágyok; –
ha sáros a cipőm,
előttem állnak
a vályogvető
szentmártoni
cigányok...

Három falu
– kezemben voltak –
elveszett,
emlékek pora lebben,
s mint kifosztott gazda –
járhatok
e fájó világgal
idegemben.

Kórházi kartotékok

VALAMI BAJ VAN

Feküdj be!

- Katt... valami baj van,
hörög itt-ott a gépezet.
- Orvoshoz!
- Mi ez?
- Betegség?
- Hajlam?
- Miért vizeltem véreset?

Az utcazaj hulláma összecsap,
és fennakad

egy üvegfallen...

– Akarod? – kérdezed magadtól,
és mész, pedig –
nem akarom!

Még élsz, és mégis – haldokolsz,
nem a tiéd ez a világ,
hol annyi baj s kín
kavarog –

rohamok,

sebek,

kólikák,

felvágott, aztán összevarrt hasak
hegednek szépen a pokróc alatt,
s az ápolónők
homlokán
fehéren kúszik föl a nap.

PIHENJ HÁT, OSTOBA...

Pihenj hát, ostoba!

pár éjszakád – „egészség forrása lehet...”

Reccsen az ágy, ha forgolódom,
hát fészkelődni sem merek.

Bársony sötét kopogtat ablakunkon,
keze neszez a sikló
üvegen,

két villogó szem, melyen át
ha nézek,
a város fölé emelkedhetem,
s ringat a morfiumban alvó

hideglelős lélegzete,
kavargó hortyogás a derékaljam,
párnám homály –
megnyomhatom a csengőt,
ha annyira fáj –

zavaros álmából lódítaná az ápolónőt
a billenő-szék meg a berregés,
csurranó nyálát törölné,
felkattogna papucs a kongó kövön

– hát jöjj, átkozott pihenés,
duzzadt arcát érintse lágyan az öröm.

ÉLNI KELL

Tízen vagyunk,
közülünk valaki életét
most ajándékba kapja.

Megül a csönd, és vér pötyög
– TRANSZFÚZIÓ –, a lelket adja,
tompá dübörgést éleszt mellkasában,
eszméletlen hever az ágyon,
egyetlen dolga – élni kell,
hogy a vér utat találjon,
s benne a cukor, fehérje
– gurgulázva futnak le a csövön,
ez a szabadulás reménye,
fogva tartja tíz köröm.

Ki jól él,
erre sosem gondol,
s ha odakerül, majd elválík,
vannak-e kötelékei,
hogy tartsák –
az emberi világig?

Élni –
ennyi még nem elég,
legyen haszna benned
a vérnek –
ne csak tested lüktessen tőle,
hanem a szenvedélyed.

AZ EMBERISÉG TENYERÉN

Csak panaszkodni kell – itt
ez a törvény,
véghallgat egész sereg,
s már mocorognak fönn a polcon
számokra is
a gyógyszerek,
ágyadra ül, aki ma még
medicinát tanul,
faggatjuk egymást, összeláncolt
minket a helyzet
óhatatlanul.
Jó volna helyet cserélni,
ha szabadulni nem lehet,
szívesebben végzem a dolgom,
s írok
tőkinda-verseket,
kúszik bennem a nyugtalanság –
az emberiség tenyerén
de jó volna pihenni másnak!
– nem erre születtem én,
így csak foglalom az ágyat,
míg mások az állomáson hálnak,
ha elnéző
a teremőr,
sorsukról nem beszél a látszat,
jegy helyett gyűrött
beutalócédulákat
próbálnak fölmutatni...
így forrong bennem az alázat.
Mégis,
az ágyban kell maradni.

HÚSBÓL S VÉRBŐL

Akadozó testünk ma pénzt emészt,
sokba kerülünk a világnak,
túlértékeltek minket,
azt hiszem,
tisztelt embertársak!
Nem vagyunk angyalok,
nincs különleges küldetésünk,
húsból s vérből
lettünk mi is,
mint G., a részeges cipészünk,
vagy Z. – fél tüdejét valahol elhagyta,
S. – a műfogsorát reám hagyta...

Vesémre öt külföldi drága
filmet pazaroltak,
pedig nem iszom, a vak is látja,
s fityingembe sem kerül,
kúrálják egyre-másra...

És én?

– szeretném szavaim felét a fél világra pazarolni,
s a fönmaradó más felet
a többinek őrizni meg
– ha nem bírnak,
tudjak helyettük szólani.

Törvény szerint

DADOGJAM EL

Kis tollászó,
vézna madaram
– szállj,
csak
szállj,
buta körben,
s ujjaim bokrai közt
ülj meg egy percig,
egyetlen perc,
míg
csőröd kitátod,
madaram,
fészkéből korán kirámolt
árvaságom!

Ékes
tollaid az idő megtépte,
s pótolni őket
– nem volt erőm.
Szállj,
csak
szállj,
gyere végre,
dadogjam el,
mi három éve bánt
s emel.

Bajunk – emberi baj –
akár a hullám,
hajót dobálna,
s parti kövek közt
porlik el.

MEZTELEN KARD

Ahogy mondják – együtt vagyunk,
s élünk, mint
Marci Hevesen,
urát az asszony
hazavárja
– meleg a déli levesem!

Mily kevesen
tudják,
hogy szívünk-eszünk majd rámegy egyszer,
rossz alku volt,
belátom.
Attila bög,
zokogsz te is,
idegeinken citerázom.

Sárkányfogunk viszi az ár,
kihullott,
mikor úszni tanultunk
– nyirkos, esős ez a nyár,
s nem melegít
a múltunk.

Asszony vagy,
gyere, bújjunk egymás ölére,
– fogadj be, kedves!
S aztán?
Pereg minden előről,
s új este jön,
picit szerelmes,

fanyar,
civódó,
lebegő,
sújtó
– fejünk fölött meztelen kardként
suhog a laskanyújtó.

Ember vagy,
társam e földön,
s épp mellettem nincs helyed elég!
– élünk, mint Marci Hevesen,
s bolondul táncol
fönn
az ég.

VONZ ÉS TASZÍT

Bocsáss utamra
visszatérek
gyere velem
maradj most
ne haragudj
a fene bánja
mit akarsz
csókolj sokáig
tuszkol a gyermek

hisztériás
színházjegyünk van
spóroljunk
mennyi pénz maradt
költsünk
sáros a cipőm
hagyj aludni...

– vonz és taszít minden szavunk,
ugye, nem fogunk beleunni?

BÉKLYÓS LÓ

Attila alszik – mit csináljunk?
Szobánkhoz, ím, kötve vagyunk,
agyunkig futnak a szálak
– csöndben ülünk, és
hallgatunk.

Leng a magas fű ablak alatt,
borzolják-tépik kerge macskák,
táncol a fény is, a padlón
szilánkjai úsznak,
néma halacskák.

Jó a meleg, s elült a kövér légy
– pihenő repülőgép, míg pilótája hever,
öcsém gitárja cincog, s a levegőből
csapnivalóan rossz
kockált kever.

Kedves idill, de szörnyen untató,
türelmünk – béklyós ló, kapál,
fejét a csillagokra ejti,
kezes állat,
jó szóra vár.

A rádió híreket mondana – de nem,
varázsszemét régen lehunyta,
az élet – ohó, de messze ért,
nem hirtelen ilyen szirupba!

Szívünk óráját hallom – zakatol,
zakatol, zakatol, ez a dolga,
lomha világunk görgeti,
mintha semmi sem
történt volna.

NÉHA CSODÁLLAK...

Néha csodállak, mért nem veszed azonnal a táskát,
s csomagolsz, remegő térdekkel a földön,
mint bárki más.

Vitáinkban konok vagyok és durva fráter,
mit másnak szánnék, fejedhez vágom,
én ostoba!

Szíjas szavaink csípnék, marjuk egymást,
Attila – parányi békekövet – nyüsztítve sűrög lábunk alatt,
de hiába,

van egy börtönünk, iszonyú, 5×2-es szoba,
ilyenkor, mint a köröm, rácsok nőnek az ablakon,
s kacsint az őr.

E szűk hodályban minden összegyűl,
részség, bánat, szerelem, gyereknevelés,
s a nagymosás,

mely vizesborogatás életünk homlokára,
nyugalom! – harsog a friss lepedő,
s ágyra terül.

Beteges, epeízú az alkony, jön az este,
testünk hanyatt dől, valahol egér rág,
el is alszunk.

Ha ki látna – ezek itt ketten álmukban sem eresztik egymást!
Én nem tudom, de helyed van a hónom alatt.
Odahúzlak.

EZERÉVNYI MAGASBAN

Úgy szövetkeztünk mi ketten,
ahogy a múltban idegenek voltunk.
Városi csemete – húztad a szád
legelőszőr,
s motyogtam erre – falusi liba.
Kimérted az árkot is közöttünk
– ezerévnnyi széles,
ugyanannyi mély,
s a mart szegélyén ülve, néha,
bámultuk egymást,
én – mint leng a lábad
ollózva, lágyan,
te – keskeny, eres kezem, amint
szikkadt füvet tép,
s hosszú sorban ciperészték ösztöneink morzsáit
fürge hangyák

ködön át,
míg a mélység dohányszagú torka meredt ránk
– szerény mosolyú,
felemás ismeretség
volt a miénk,
s most itt vagyunk, ezerévnnyi magasban,
malmunk öröl, szakadatlan,
fogát hullatja az idő,
ma zápor volt,
és minden árokalján a balzsamos fű,
nézd, kinő.

LÉGKÖRI ZAVAROK

Majd ősszel elmész.
Lám, gólya lettél,
repülni tanulsz, újra
– neveltél,
mikor megjött a hír,
hogy a dési hegyek alatt,
végre,
tanárnő lettél.

Majd sírtál
– én, a veréb
kitelelek a városi kövön,
s ha csikorognak a havas esték,
küszöböd előtt fagy meg
az öröm.

A munka – kell,
dolgozzunk csendben-rendben,
mi sem különben,
mondja más.
Az életünkkel ki törődik?
– fagyos a dési állomás
köve,
szívedig fut az út, s kiráz,
utolsóinkat is odaadjuk, hát
idd ki szerelmünk mélyét-hosszát!

... Telefon sír, zümmög a drót közöttünk, magyarázgat.
Most megverted Attilát.
Reccsen a hang, légköri zavarok.
Indulok hozzád.

HA

Ha csókoltál,
megült a szalma,
ha könnyeztél,
romlott az alma.

ha vizet hoztál,
szántalak,
ha aludtál,
csodáltalak,

ha búcsúztál,
a kutyák még aludtak,
ha megáztál,
taraja nőtt az útnak,

ha szerettél,
Attila bőgött,
ha elmentél,
senki se főzött,

ha nem bírtad,
hagytam magam gyalázni,
ha nem bírtam,
nem hagytál fázni.

TÖRVÉNY SZERINT

Batyuinkat
 földre rakva
ácsorgunk,
 hárman,
 nap alatt.

Türelmem
 becézgeti még
a salétromos falakat
– Attilának
 vizelni kéne,
anyjával bokorba szalad.

Tehergépkocsi rokkan
 a súlytól
– tülekedő testünk
 lehúzza,
s visszafizeti, kamatostól;
gidres-gödrös,
 végig,
 az útja.

Három vándor.
Helyünk keresnénk
e szűk földön, de –
lehetetlen,
egyre hallom:
„Törvény szerint...”
nem élhetünk együtt,
mi ketten,
s a lurkót
ki hogy bírja, tartja,
üvöltve bóg egy szűk szobában,
nyikori ágyban –
velünk,
vagy magára
hagyva,
s reggel facsaró víz a párna.
Törvény szerint
vonszoljuk
erre-arra még
magunkat:
te itt,
én ott köhögök éppen,
lázzal,
anélkül,
hideg ételt harapva...
Így van ez,
menjünk bár északra,
délre,
keletre,
vagy nyugatra,
törvény szerint
kopog a gép is
– nyeli
a velint.

KÖRTÁNC

Kimúlnak
a rossz percek,
kiterítjük őket sorba, a fűre,
acsargó pofájuk torz halál merevíti habosra,
ágaskodnak a környék suhancai,
kapunk nyikordul,
bejönnek,
lánc-lánc-eszterlánc,
döglött farkasok körül,
örülni sem tudunk már,

nézünk, mint mezők madaraira a szalmabábu,
százlábú siklik a keserűlapi tövén,
s az öröm elpattant szikrája
halálra perzseli
egy lobbanással
– hamuvá lett cigarettám búcsúfüstje száll,
s a vacsoracsillag csöndben
szunyókál.

Tünedező

ÉVSZAKOK

(nyugtató)

Künn őszi eső csüng,
bent izzó nyár harap,
álmaim tavaszi fűvön lődörögnek
– a tél tapogat már, fenyeget

add
remegő
kezedet.

(tavasz)

virág nyílik,
a föld nehéz,
másnapos fejjel ébred

bolygó dalom
iramló szélbe téved

szemem nyílik,
s a kutató ég ablakára
könyöklök

füstölögnek otromba tócsák,
kiviharzanak mind a kölykök

csikó dobbant,
madár ha csörren,
lent kavarognak
lassú körben

ajkad nyílik,
tömött felhőket ont

ne sírj,
otthontalan
bolond!

(nyár)

szikkladó széna szagát leheli a
falu lomha torka,
füst kígyózik az ég felé, mintha
a lelkem volna,
tikkadva élünk, szívünkre haragló,
erős fűvek dőlnek,
lengő súlya a szónak veszélyes
játék, erőim nőnek,

pásztor vagyok az esztenán, s te furulya,
melyet ajkam becézget,
sohasem hallott hangokat próbálgat
rajtam is a végzet,
száll, száll az öröm, kutyamódra
ballag az éjféli,
s meghal a nap, mosolya ömlőbb
a rögsödő, sűrű vérnél

(ősz)

ködöt pipál a
reggel,
az ágyban összebújunk,
a polcon
erjednek gyümölcseink,
örülni sem tudunk
az ébredésnek –
ásít a világ,
csapzott mokányló didereg,
sörény lóg
tályogos szemébe,
le-lecsapnak a hollók
a felgyűlő szemétre –
még él a tűz,
kínlódó, nedves gyufa lobban –
ki tudja, mért
szeretlek én, és egyre jobban?

(tél)

déli öleléssel
deres kacagással
beázott cipőddel
bomló farakással
vársz –
alacsony, kicsi néni
köszönget
beméretlen jövőnkből,
és most valaki csönget

künn fagy,
dara jön rá,
lesiklunk a domb tetejéről
– várj

meghalok én is
deres kacagástól, déli öleléstől

(könyörgés emberi hangon)

szemedben élek,
még remélek –
emlékeinket teperi a szél
– ne száguldjon vadul! –

s a föld minden szerelmesének
legyen könnyebb e kurta élet

hó pereg, egyre jobban,
úgy jó, ha
hull.

FEJFÁJÓS

Hajoljon rám
az öröm, vézna száron, boglár-fejét hajtsa vállamra, és
puhán
nevessen,
ha lehet, még e nyáron,
míg elmetéli szép nyakát a kés.

Megmenteném,
ám tört tövére gyúl
egy csöppnyi víz – hús, reggeli
ajándék,
ártatlan még,
és lassan keserül
e fejfájós költői játék.

TORKOS MAGÁNY

Olló alá nőttek a libák,
fejem alatt lapos a párna, buta kölyök még a világ,
mindent összezabálna.

Fejsze pöröl, s a tűznek felhasad
két-három butykó, téli alamizsna,
vacogó öröm bujtogat,
fagyos lábán lyukas harisnya.

A padláson ma egér ugrál,
motozó talpa kolbászt körmöl,
ronda magány, ha kimúlnál!
– de nem,
torkára loccsint a sörömből.

KERINGŐ

A hordókat sikálják,
hold kering,
fölöttem ül, és int, hogy jön megint,
az abroncsok ragyognak,
jó a kádár,
majd helyet kapsz te is
egy kocsmai pohárnál,
piros hetesre csusszan,
s ujjong a nyolcas,
igyál, amíg lehet
– dalolgass,
ha lámpa gyúl,
magad is égsz egészen,
szoríts vadul,
hogyan holdam visszatérjen.

LIDÉRCLÁNG

Ott túl, a nádas rácsein,
szunnyadó récék álmain, sorsáról habarog a tó,
a gübbenő,
a toccsanó.
kék lidérc,
semmi félsz,
s lápra dől, aztán feléled újra
táncoló lélek,
lángja megéget,
fenyeget, hívogat nagy-bogos ujjá
a béka hallgat,
a csend takargat
fát hoznak, kenetlen a szekér, beszél az erdő,
az egyik ökör lusta, a másik tekergő
jó éjt, barátaim,
a láng feléled újra
szél inal, s csak fújja, fújja
ott túl, a nádas rácsein.

GONDOZÓ

Valaki rólam álmodik-e
egyedül, titokban,
az ágyon –

s ha ki álmodik, engedik-e,
hogy velem néha
szóba álljon?

Most senkit sem simítok homlokon,
nem dédelgetem senkinek a mellét,
rakott zsákomat hordozom, szűrős szakállam gondozom,
mint jó gazda a kertjét.

VIGYÁZÓ

A víz fölött,
a sík fölött,
a kalimpáló szív fölött
nehéz kő ül, mozdíthatatlan

ó, nézz körül,
magam maradtam
védeni, várni, sírni, topogni,
hunyor parázstól fellobogni

bukó madár
meresztli rám
szemét – sárgán világol

vigyázva száll,
óvja magát
a félrebillenő világtól.

SUHINTÓ

Kölyökhanga eregél,
rögöt kerül,
füvet mászik

fű lehajlik,
ég derül,
aki él,
elszenderül

kurta a gyepe, taposódik,
kölyökhanga megriad,
füvet kerül,
rögöt mászik

pakulár jön, egyedül
bokor tövén
túrót,
hagymát vacsorázik
kölyökhanga lábát kússza,
szőr-erdőben lépeget,
de magasra
nőtt e búza!
– mintha paraszt mondaná,
hümmögetve,
tapogatva
kölyökhanga megpihen,
hold suhint,
és itt a harmat
cseppek gyűlnek,
konokul –
(megborzong a pakulár is)
kölyökhanga
belehull.

SZORONGÓ

Hasalok dübörgő, nagyra nőtt hegyen,
mellem s a föld közé hamvas gyopár szorul,
letaposott virág, füstöl a félelem,
vacogva nézem az elhagyott mezőket,
célozd be távcsöved! – vinnyog alattam
mellem s a föld közé szorult gyopár,
fekszem, és nézem a fenyőket,
hűslik a lencse, szemem ég,
népek, falvak, gyermekek, álmok
kergetőznek a mélyben,
mocerognak az estikék,
múltam vedlett falához állok,
józanul csobban a kút,
nyeli a vedret, cines fülét harapja,
nedves az ingem szívem fölött,
vajon a gyopár:
hamvát siratja?

ZÖTYÖG

Zötyög a villamos,
orrom a hűvös üvegre lapul,
északnyugatról
délre gördülünk,
künn az ősz
csatakos,
málló falú templom előtt
didergő asszony-falka cseveg,
szomorú, divatjamúlt
kendők
s ezüsfogak az ékszerek,
sír, nyöszörög alattunk a pálya,
vedlő sétány
villan,
a kalauz már a következő
állomást kiabálja,
s jönnek sorban – roskatag házak,
gyár, műhely, kaszárnya,
idős cigányné kéreget
köztünk,
valahol ribanckodik a lánya,
épülő negyed,
hordalék,
zötyög a villamos délnek,
szennyünk és aranyunk
fölött
pusztai szelek zenélnek,
sokan olvasnak, reggeli
lapot,
zörög a papír,
fut az élet,
őrzöm a hűvös ablakot,
míg zötyögünk
északnyugatról délnek.

TÜNEDEZŐ

Valahol kétmotoros,
kecses
repülőgép hordoz a táj fölött
– itt csak a gondolat száll,
túl a dombon,
s pilótája is könnyen-öltözött,
nem búg a motor,
szelíden siklunk,
légzsák se dobálgat,

kevély kalapot hordanak
a mélyben
üldögélő házak,
tekergő kecske mekeg,
panaszlón csüng
bozontos, hulló szakálla,
erdő siet felém,
benne fejszés
apósom, biceg a lába,
furcsán süvítő képzelet,
billen a falu, majd
aláfekszik a város,
kerti fenyők nyúlkálnak értem,
s vén szilvafa,
kopott akácos,
bukórepülésben a folyó fölött
riasztok nádast,
vijjog a holtágak világa,
aztán szikár hegyek felé tör
a gondolat
hajló iránya,
valahol repülő zúg,
megreszket az ég
vize, erre-arra sodorgat,
haldoklik a magasság, siratom –
kutya a
tünedező holdat.

Távolságok

MANZÁRD

Madár nyavalyog reggelenként,
tetők fölött suhan,
magasan élek tegnap óta
– uram, tied a hála.

A meghitt percek gyér szakálla
meredez mocskosan.

Messze ellátok a város fölött,
egy-egy jegenye rám kiált,
bádogtetők,
cseréptetők
derűs hátuk tolják a napnak,
kikacagják a vár fiát
– maradj magadnak!

Barátok ölnek, lóg a lábuk
– téli verebek, ablakon.
Ali legyint, Laci ma néma,
János mesél, Zsiga eszik,
Karcsi kötődik,
Gyula pattog...
Felhős az ég, megint esik.

Az ablaktáblát szél pofozza,
ne menjetek,
még várjatok!

Magasan lakom tegnap óta,
míg visszajönnek, várhatok.

TÁVOLSÁG–1

Kiss Jánosnak

Sirattok-é?
Nem hallom tisztán,
alföldi szél búsul.

Tán irigyeltek?
Váratlanul
meleg lett...

Reggeli kávé szürcsölöm,
magam kavartam,
hiányotokkal küszködöm,
magam akartam.

Ha levonultok zajosan, mondjuk éppen a Béke térre,
őrizzétek a helyemet, még visszatérek évről évre, didergő hangú versem is azért írom, hogy
most ez ne fájjon,
sokat kell igazítanunk itt is, ott is e félkész világon

ha más olvassa,
meg sem érti,
miért e retteget,
szigorú ajkán
bugyborékol
a habzó nevetés

Bolond! – motyogja rám, először csak magának,
s mint az alföldi szél, körülszaglász a bánat.

Légy
dühödt kutya,
rázd le a vizet magadról!

Helyi eső lesz,
jelenti az ég,
s már érik a vackor.

TÁVOLSÁG–2

Szilágyi Istvánnak

Cigánybajuszú,
hívtalak
– mit csinálnak a nagy-halak?

Öcséd lehetnék,
elszakadtunk
– tovább forog a föld alattunk.

Süket csönd ül a mellemen,
szépen kirajzik
fonott kasából
sok egyszerű emlék

cigánybajuszú,
kegyetlen ez a képtelenség –
 hogy: bárka ring,
 ólom merül,
 tavak csöndje,
 halak gyöngye
 horgotokra kényszerül,
s otthon vár a család,

s közjük dőlve hallod
súgó szavam
– maradj ott,
s reggel bemész a csúf redakcióba,
s döglenek a percek,
sok-sok elhervadt óra

naponta vicsorog rám, buja téren, a rozsdás anyafarkas,
s én befogom emlékeim, hogy aztán ne zavarhass

hogy jól eméssz,
nyugodtan alhass.

TÁVOLSÁG–3

Bazsó Zsigmondnak

Dorombol tágra-nyílt szíved,
te vagy az eredendő jóság,
a számítók belőled élnek
– nő, csak nő az adósság.

Neked is fáj
– lüktető tarkómon érzem,
ahogy itt csöndben, naponta vérzem,
s puha kötés a sebemen,
simul a nyár.

Légy színházban
vagy terepen,
röpdöső szavam rád talál.

Valaha-közös kenyerünk
most szikkad,
jobb napot remél
eljön?
– kérdezem újra s újra,
mert több egy sótlan vekninél

rossz bicskám
unottan
metél.

Vihar ne érje,
szél ne fújja,
eső ne verje
– védtelen a lélek virága,

nehéz a láb,
és lomha súlya
vidáman hág
vékony nyakunkra.

Ami értelmes – az a munka.
dolgozzunk hát,
vége a dumának.

Kínlódj papírral,
koplalj terepen
– én megtalálalak.

TÁVOLSÁG–4

A föld embereinek

Tenyeremen kuporgó
kopottka falvak
a Mezőség ölén
– akácok, méhek, sovány patakok,
agyagos földek cingár füzei,
hajoljatok fölém

öreg fű peng,
meleg ha reng
s szőlő feszül

torkos kutya lakmározik
– a csend.

Csak én siratlak,
egyedül.

Rossz útjaid az idő örzi már,
bokrokba bújva megugat,
vesszőm figyel,
botra vár
– nyissátok ki a kapukat!

Mert ott a föld
körülölelne,
a tett gyümölcse
megteremne

ha vetek – kenyér lesz belőle,
ha iszom – rossz vér lesz belőle,
ha szólok – hírem lesz belőle,
ha megszán – sírom lesz belőle

tenyeremen kuporgó
kínjában morgó,
reggel napraforgó,
este álmot hozó

szólítsd vissza a messzeség kutyáit,
valami vonz és valami fáj itt.

TÁVOLSÁG–5

Attilának

Mindenkit otthagytam,
akit szerettem
– beültem danolni, idegenek közé,
megtűrnék engem.

Álmodból kilábalsz,
nevemen kiáltasz,
eljövök, mesélik
– ez a válasz.

Higgy nekik,
oly szép
a mesék vége,
csak aki rossz,
folyik a vére,
s magas égből hull a sok virág.

Apádnak is nagyobb a bére,
s nézd,
felnőnek a kisrucák.

TÁVOLSÁG–6

Palocsayéknak

Görnyedt hátán, a kora nappal
itthagya a nyár – lelép,
sírjunk együtt a madarakkal,
temessük ki a föld
szívét,
kössünk békét a nagy-vadakkal,
hulló szilvát könnyez a
vidék.

Fecseg az erdő,
hallom is,
meggyűl a felhő,
látom is

– aki a messzeséget érzi
topogva-
fázva,
saját fájdalmát megtetézi –
mennék
a nyárba,
de eltűnt, már nem érem

– csodálatos vágy,
bukott vezérem!

Sült hús szaga úszik, lebegő, keserű fátyol,
mert enni kell, és félek a magánytól,
s amíg rágok, meghal az este

– szelíd is,
rút is,
enyém a teste,
s hiába szidják, nem fogja átok.

A föld szíve dong.
Fölötte állok.

TÁVOLSÁG–7

A nyugati hegyekhez

Friss, ordaszagú szél
siklik
a folyón
lefelé
– fenyők üzennek nektek,
ti nem értitek,
összehúzzátok nyakatokon a nagykabátot,
a muszlin csücskét feltekeritek

huuuuu-ú!
fut a hegyek sóhaja,
sóhajt a vén Vigyázó,
futtok előle,
és ez megalázó

most mindenem kitárnám elébe,
mit nem értettem ott,
ma szomorú és világos

– juhok,
erdők,
vadak
csak a halállal búcsúznak a hegytől,
mely otthoni, kedves...

Szívemben dühös virág nyílik,
karcsú,
erős
és veszedelmes.

NYOLCAS VÁGÁNY

(Távolság – 8)

1

Havas reggel orromra kékül
– mi ez a pengő, halk gyanakvás?
hogya a fenyő is kidől végül,
lombja derékalj, lelke gyantás,
kisdéd tobozait házalva méri
rigónak, mókusnak, aki kéri

– a férgekben is lesz majd alázat,
testemet bántják és nem a vázat.

2

Zakatoló
fényfolyosó
füvön úszik,
dombon ugrál,
gübbenőkön átalsiklik,
alagutat megriasztja
itt tartanál,
hogya tudnál

csókkal is, könnyel is,
próbálkozol szerrel
jövök is szívemmel,
megyek is eszemmel.

3

Míg vonatzaj fészkel fülemben és sebesség vinnyog,
a behemót világ lefekszik lábaimhoz,
mert úgy házam nékem a száguldó sietség,
mint másnak a pohár, a nyújtózkodó restség
– ajtaján, ha belépek, pattan a, kattan a kályhám,
szerelem, pici emlék-forgács sistereg benne gyáván,
rádióm – zümmögő fénycső, de te ne hallgasd, untat,
elzárom inkább, lássuk jobban magunkat,
és a sín kanyarog, fényes asztalra így csurog a tinta
– elvisz a vonat, de mikor hoz vissza?

4

Piros lámpás vagyok
a szerelvény végén,
lenget a robogás,
látszik a fényén,
végighordoz a tájon,
s én égek magamban – látod?
Vöröslő két szemem
ne legyen halálod...

5

Mindenki más csodaéletet álmodik – én nem.
Merev tagokkal vonulok át a biztos éjen,
szállásom azok szállása, akik megértik,
hogymint ezt az utat meg kell tennünk, de végig,
s egymásra dőlve, elcsigázva, gyengén
hajtjuk ülésre kába fejünk ez estén.
Két csillag között vándorolva cigánynótára váltok,
mert azok vagyunk mi is, sátoros cigányok,
az érkezés nálunk mindig rideg, goromba,
tűzünk fölött már ott lebeg a visszatérés gondja
s mert hídon kelünk át, lesem az elsüllyedt partot –
mi vonz felétek oly nagyon,
és vajon mi tart ott?

6

Egyetlen fegyverem
– szerény kis fegyver
a hűség

egyetlen italom
– olcsó kis ital –
a keserűség

egyetlen gúnyám
– díszes kis gúnya –
a látszat

egyetlen ételem
– hitvány kis élelem –
a dacos alázat.

7

Fogy a hold, keservesen, hát sírunk
– a pályaőr kutyája így tépi a láncot.
Fogy az élet, s mi végett szalad el velünk?
– így kéri számon a megnyírbált akácot.
Elhal a fű is a dombról, a gyilkos vizek lemossák
– dermedő juhnyomokkal panaszkodik az időnek,
s a kopár töltést mégis pimasz virágok sújtják,
lelkedből vézna jácintok, lelkemből kéklónak nőnek.

8

Akkor halok meg számotokra, ha távirat jelenti: kisiklott vonatom, de ez a gyász ne legyen
jajongóbb, mintha a vesém mondaná föl a szolgálatot...

akinek élete, mint a húr, két pont között feszül,
attól ne várd, hogy egyszer békén elcsendesül

a villám is azt sújtja,
akit az úton ér,
s nyakán ki hurkot vonszol,
megfojtja a kötél –
az én halálom suta távirat lesz,
 mellyel álmosan pedáloz a postás,
ez az utolsó forduló, éjfél előtt,
 azért olyan borostás,
de én még élek, ím, s ne gondolatok rosszra,
 másra –
most érkezett a vonatunk, nyolcas vágány,
 az állomásra.

ARANYMÍVŰ PAGODÁK

Kőből,
téglából,
üvegből
 – aranyból
mesterkedtek össze jóhíres,
csöndes
mesterek
– állnak a kényes pagodák,
nagy testű kegyszerek.

Illatot hint a hársfasor,
a kövezet
puhán simul
– a harci nóta elcsitul,
békén él itt a házinyúl.

A szolgálattelkek letanyáznak
– fényeznek, ásnak, vetnek és locsolnak,
sikló kapukon ki-be járnak
– népes udvar,
sok kicsi holdnak.

E csodavilág csöndje mély.
A mindennapi harsogás
nem ide illő,
lágyan burukkol pár galamb,
idegen szívem
 – csúf fekély,
gyógyíthatatlan, ám
– ne félj!

A felkelő nap
lomha tallér,
csöng,
 rád nevet,
 parancsra kúszik
– ó, csodálatos ragyogás!
De valahol lenyugszik.

ÖT ÓRA, HAJNAL

Öt óra, hajnal, a jegenyék sírnak, s én azt álmodtam,
 szénásszekér áll az ablak alatt,
a lovak gőzölgő trágyát eregetnek a kényes aszfaltra,
 s a széna tetejére képzeltem magamat,
elnyúlok a bizsergető, puha dombon, fölöttem az ég
 vattás, szomorú kupolája,
és annyi otthoni dolgot, kecses emléket
 varázsoltam bután alája,
gondoltam – mindnek helye van itt, ringott a szekér,
 húzták lovaim, s szalutáltak
szürke ruhás kicsi istenek, sikló autóban sietők,
 de azért velem szóba álltak,
bongott, kivirágzott az emberi nyelv csapongó, rejtett
 zenéje,
– poros úton kocogtunk, csak a fák simogattak, meg a szél,
 de én nem vettem észre,
eltűnt a szekér, heverek nyikorgó, kényszerű
 ágyon,
szappan s fogpaszta szaga osztozik erélyesen e
 reggeli magányon,
gyújtsátok fel szekerem, lobogjon-fájjon kiűzött,
 bolond futása...
 lobog is,
 fáj is –
heverő testemnek nincsen maradása.

SZÁMADÓ JUHÁSZOM

Jön a juhászom, örömtől balgán
kopottas botja végét
kutyák sunyítva nézik,
jön a juhászom, számot adni,
didergő lelkét
felemésztik
 a gondok –

hol nyár viháncolt,
s réti fűvel
etette birkáim, rendre,
ma köd tolong
és levonultak,
szükségük van az életemre.

Jön a juhászom, látom őket,
sarat taposnak, vonulóban,
szava kóvályog,
fütyke lódul,
emlegeti a legelőket

gazdám, gazdám
– szorongva állok –,
mindent megtettem,
semmi látszat,
nézd ezt a gyapjút,
keveset ér,
ha farkasok úznek,
megfogy az állat

gazdám, gazdám,
a föld szegény,
szelíden ad,
ám elvetéli
lobogó tüzem éjszakáit...

szorongva állok
(juhászom ásít)
kutyák haragja feszül a láncon
s birkáim kopogva, soványan, rendre
eltűnedeznek a végtelenbe.